

Memo van de gedeputeerde

drs. J.J.C. van den Hout

Gedeputeerde Natuur, Water en Milieu

Onderwerp

motie M6 afvalbranden 9 november 2018

Datum

11 maart 2019

Documentnummer

4486563

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

-

Van

J.J.C. van den Hout

Telefoon

(073) 681 26 54

Email

jvdhout@brabant.nl

Bijlage(n)

1

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u graag informeren over de afhandeling van motie M6 van 9 september 2018 over de branden bij afvalverwerkers in Noord-Brabant. Naar aanleiding van een artikel in The Guardian van 18 oktober 2018 over export van afvalplastics vanuit het Verenigd Koninkrijk naar o.a. Nederland vraagt u aan het college het volgende:

1. Nader onderzoek te doen of de conclusies van het onderzoek in het Verenigd Koninkrijk van toepassing kunnen worden verklaard op Brabantse afvalverwerkers,
2. Nader onderzoek te doen naar het aantal overtredingen waarbij brandgevaarlijke situaties hebben voorgedaan bij Brabantse bedrijven onder gemeentelijk dan wel provinciaal toezicht,
3. Uit deze onderzoeken conclusies te trekken en hieraan een "smart" actieplan te verbinden.

In dit memo gedeputeerde rapporteer ik u de bevindingen van de nadere onderzoeken. In de bijlage vindt u het door u gevraagde Actieplan Afvalbranden.

1. Nader onderzoek conclusies Verenigd Koninkrijk

In de motie wordt gevraagd onderzoek te doen of de conclusies uit het Britse onderzoek 1 op 1 van toepassing kunnen worden verklaard op Brabantse afvalverwerkers. Er zijn geen aanwijzingen dat de Brabantse afvalbedrijven betrokken zijn bij de fraudes of bij de export van de Britse plastic afvalstromen waarover in het artikel van The Guardian gesproken wordt.

De strekking van het artikel in The Guardian¹ is dat de afvalplastics die de Britse bedrijven exporteren regelmatig vervuild zijn met ander afval. De bedrijven zouden daarom onder meer hun plastic via Nederland naar Azië exporteren, naar landen die de plastics vanwege de verontreinigingen niet meer rechtstreeks uit Engeland accepteren. In januari 2018 stopte China met de import van alle afvalplastics uit de EU. Maleisië en Vietnam hebben een tijdelijke importstop afgekondigd en ook Polen overweegt het Britse plastic te weren. Sindsdien is de export van Brits plasticafval naar Nederland flink gestegen, van ruim 28 duizend ton in de eerste helft van 2017

¹ 18 oktober 2018: <https://www.theguardian.com/environment/2018/oct/18/uk-recycling-industry-under-investigation-for-and-corruption>

naar zo'n 38 duizend ton in de eerste helft van dit jaar. Tegelijkertijd hebben de Britten een nieuwe afzetmarkt gevonden in Turkije. De export naar dat land is vorig voorjaar meer dan verdubbeld.

Het Britse Environment Agency heeft een team geformeerd om een onderzoek te doen naar de handelswijze van Britse bedrijven in de inzameling en export van afvalplastics uit huishoudens. Er is nog geen rapportage hiervan gepubliceerd. De vrees is dat het vervuilde afval op de eindbestemming nauwelijks wordt gerecycled, maar wordt verbrand of terechtkomt in rivieren en oceanen. Van zes Britse bedrijven is de licentie ingetrokken vanwege fraude met plastic afval, aldus The Guardian.

Datum

11 maart 2019

Stuknummer

4486563

In de dagen na de publicatie in The Guardian zijn ook in de Nederlandse pers berichten verschenen over Nederlandse betrokkenheid bij de fraude van de Britse recyclingsindustrie. Op 22 oktober 2018 verscheen in Afval Online een artikel (auteursrechtelijk beschermd, dus hier niet toegevoegd als bijlage) onder de titel; "Geen grond voor Nederlandse rol in plasticzwendel in Nederland". In dit artikel is ook een reactie van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) was opgenomen, zij gaven aan het omkatten van Brits plasticafval in Nederland niet te kunnen plaatsen. "Voor autoriteiten gaat het om Europees afval. Een land kan zeggen geen Europees plastic afval te willen, maar kan niet zeggen geen plasticafval uit Engeland meer te willen ontvangen. Met de Europese handel is dat ook niet vast te stellen." Het is wel zo dat een afnemer voorkeuren kan hebben. "Maar als die de container openmaakt en er zit niet in wat hij verwacht, dan gaat hij zijn beklag halen." De ILT heeft volgens het artikel in Afval Online wel een toename geconstateerd van export van Brits plasticafval via Rotterdam. Controles op deze transporten vinden plaats vanuit zowel de Britse overheid als de Nederlandse overheid. Er waren op het moment van publicatie echter nog geen cijfers beschikbaar of er een toename was van overtredingen bij deze transporten.

Omdat de internationale transporten van schoon plastic afval binnen de Europese Unie niet gereguleerd zijn middels een kennisgeving- en meldsysteem, kan niet nagegaan worden of er in Noord-Brabant Brits plasticafval terechtkomt. De Brabantse omgevingsdiensten hebben geen aanwijzingen dat Brabantse bedrijven Brits plasticafval ontvangen.

Het artikel in The Guardian lijkt eerder een fout in het Britse systeem van vergoedingen voor de inzameling van afvalplastics aan de kaak te stellen. Volgens het artikel in Afval Online is dit Britse systeem fraudegevoelig en wordt door de Britse afvalsector uitgekeken naar een nieuwe afval- en recyclingstrategie met een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, verplichting van ecodesign en statiegeld.

Conclusie is dat de Britse situatie m.b.t. fraude van ingezamelde plastafval vanwege de verschillen in vergoedingssystemen niet speelt bij Brabantse afvalbedrijven En dat de transporten van het al dan niet verontreinigde Brits plasticafval fysiek niet via Brabantse afvalbedrijven loopt, maar via de haven van Rotterdam.

2. Nader onderzoek overtredingen van brandgevaarlijke situaties bij afvalverwerkers

In de motie wordt gevraagd een onderzoek te doen naar overtredingen waarbij zich brandgevaarlijke situaties hebben voorgedaan bij bedrijven onder gemeentelijk dan wel provinciaal bevoegd gezag, en deze cijfers te vergelijken met andere provincies. Deze vraagstelling is erg breed, en is niet tegen aanvaardbare inspanning uitvoerbaar. Het betreft namelijk informatie die niet direct opvraagbaar is bij de Brabantse omgevingsdiensten of bij omgevingsdiensten bij andere provincies. Wil dit onderzoek gedegen uitgevoerd worden, dan moet eerst omschreven worden wat een overtreding is waarbij een brandgevaarlijke situatie is ontstaan. Vervolgens moeten alle toezichtrapportages van afvalbedrijven van de laatste jaren doorgenomen worden of deze overtredingen daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. En voor een vergelijking met andere provincies zouden daar gelijksoortige onderzoeken gedaan moeten worden.

Datum

11 maart 2019

Stuknummer

4486563

Achterliggende doel van de vraagstelling lijkt te zijn dat het inventariseren van overtredingen van de vergunningen aanwijzingen kunnen opleveren voor het ontstaan van afvalbranden. Met deze aanwijzingen zou dan in een actieplan aangegeven worden hoe deze overtredingen in de toekomst te voorkomen zijn teneinde het aantal branden te beperken. Bij de provincie Zuid-Holland is in het kader van het ontwikkelen van een actieplan in 2017 aangegeven dat oorzaken van afvalbranden zeer divers zijn, als deze al te achterhalen zijn. Na bluswerkzaamheden is het lastig onderzoek te doen naar de oorzaak omdat het afval vaak uit elkaar gehaald en verspreid is om het af te blussen. In Zuid-Holland was in bijna alle gevallen geen sprake van overtreding van voorschriften uit de vergunning. Dit zou kunnen impliceren dat de voorschriften ontoereikend zijn en er dus strengere voorschriften in de vergunningen opgenomen dienen te worden. Vraag is wel of de voorschriften geen grote last op bedrijven legt en de voorschriften nog na te leven zijn en of toezicht en handhaving nog mogelijk is. Het kan ook impliceren dat met toereikende voorschriften in de vergunning toch nog branden kunnen ontstaan.

Er is gesproken met drie toezichthouders van de Noord-Brabantse omgevingsdiensten en zij kennen geen geval van een afvalbrand waarbij de oorzaak lag in een overtreding van de vergunning. En er zijn er naar aanleiding van de afvalbranden ook geen vergunningen aangepast.

3. Actieplan

In het onderliggende actieplan wordt in plaats van een uitgebreide analyse naar brandgevaarlijke situaties ingegaan op de mogelijke oorzaken van afvalbranden, en naar mogelijke maatregelen om afvalbranden te voorkomen. Vervolgens wordt ingegaan welke acties al zijn ondernomen, hoe deze gecontinueerd, verbeterd of uitgebreid kunnen worden en welke acties er nog meer ondernomen kunnen worden.

Datum

11 maart 2019

Stuknummer

4486563

Met vriendelijke groet,

drs. J.J.C. van den Hout

Actieplan Afvalbranden

uitvoering motie Provinciale Staten van 9 november 2018

Auteur

J.D. van der Kroef

Datum

11 maart 2019

Documentnummer

4486688

Inhoud

1	Aanleiding.....	2
2	Mogelijke oorzaken en maatregelen afvalbranden.....	2
2.1	Mogelijke oorzaken	2
2.2	Mogelijke maatregelen	3
3	Uitvoeren van mogelijke maatregelen.....	4
4	Acties.....	5
5	Planning en organisatie.....	5
6	Bijlagen	6

1 Aanleiding

Naar aanleiding van een aantal branden bij afvalbedrijven in de provincie Noord-Brabant zijn in het rondvraagmoment van Provinciale Staten van 14 september 2018 door Alex Panhuizen (VVD) vragen gesteld. Deze vragen zijn op 1 oktober 2018 beantwoord middels een memo gedeputeerde (Johan van den Hout) aan Provinciale Staten (zie bijlage 1)

Op 9 november 2018 is door Provinciale Staten naar aanleiding van een artikel in The Guardian over export van afvalplastics van het Verenigd Koninkrijk naar o.a. Nederland een motie ingediend en aangenomen (zie bijlage 2). Strekking van de motie is dat er nader onderzoek gedaan moet worden of de conclusies van het onderzoek in het Verenigd Koninkrijk van toepassing kunnen worden verklaard op Brabantse afvalverwerkers, nader onderzoek naar het aantal overtredingen waarbij brandgevaarlijke situaties hebben voorgedaan bij Brabantse bedrijven onder gemeentelijk dan wel provinciaal toezicht, en uit deze onderzoeken conclusies te trekken en hieraan een "smart" actieplan te verbinden.

In het Memo van de Gedeputeerde van 11 maart 2019 waarmee dit actieplan wordt aangeboden aan Provinciale Staten, is ingegaan op de beantwoording van de twee onderzoeksvragen. Hieronder volgt het Actieplan Afvalbranden waar eerst ingegaan wordt op mogelijke oorzaken van afvalbranden, mogelijke maatregelen om afvalbranden te voorkomen, welke acties er al ondernomen zijn, hoe deze gecontinueerd, verbeterd of uitgebreid kunnen worden en welke acties er nog meer ondernomen kunnen worden.

2 Mogelijke oorzaken en maatregelen afvalbranden

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op mogelijke oorzaken van afvalbranden, en een omschrijving gegeven van welke acties ondernomen kunnen worden.

2.1 Mogelijke oorzaken

Afvalbranden kunnen zeer diverse oorzaken hebben. Soms heeft het ontstaan van een brand niets te maken met de opgeslagen afvalstoffen, zoals een kortsluiting o.i.d. Mogelijke oorzaken van het ontstaan van afvalbranden die gerelateerd zijn aan de afvalstoffen kunnen zijn:

- Broei: broei in een afvalberg, in combinatie met warme buitentemperaturen, is een waarschijnlijke veroorzaker van brand. Broei ontstaat door een combinatie van factoren zoals tijd en temperatuur van opslag, vocht, en zuurstof.
- Inhoud van afvalstromen: de laatste jaren is de inhoud van de afvalstromen veranderd. De aanwezigheid van ongewenste ontvlambare en ontbrandbare materialen (bv. accu's, spuitbussen, lithiumbatterijen en (natte) matrassen) in het afval is ook een mogelijke oorzaak van brand.
- Cultuur: de cultuur binnen de branche of bij bepaalde bedrijven kan ook een rol spelen bij de oorzaak van afvalbranden. Er is, of zeker, was, een bepaalde mate van onverschilligheid binnen de branche, volgens het Verbond van Verzekeraars¹.

¹ http://www.eenvandaag.nl/binnenland/74395/_afvalverwerkers_te_laks_met_brandveiligheid_

- Ketenproblematiek: de afvalbedrijven opereren in een keten. De keten bestaat uit de inzameling (bevoegd gezag vaak bij gemeenten), de recycling en de afvalverbranding (beide bevoegd gezag bij provincie). De afvalbedrijven geven aan dat er bij de inzameling onvoldoende scheiding plaatsvindt waardoor risicovolle stoffen (waaronder accu's, spuitbussen en (natte) matrassen) zich in een afvalstroom bevinden. Door de aanwezigheid van deze stoffen in afvalstromen is er een verhoogde kans op broei en/of ontbranding. Daarnaast geven de bedrijven aan dat de afvalverbrandingsinstallaties regelmatig in onderhoud gaan waardoor de afvalbedrijven hun afval op dat moment niet kwijt kunnen en ze dus genoodzaakt zijn om afval langer op te slaan.
- Schaalvergroting: De laatste jaren is er ook sprake geweest van schaalvergroting van bedrijven binnen de afvalrecyclingsbranche. Een causaal verband is niet bewezen maar mogelijk brengt deze schaalvergroting ook grotere problemen met zich mee inzake afvalbranden.
- Buitenlandse afvalstromen: afvalverbranders verwerken met enige regelmaat buitenlandse afvalstromen. Buitenlandse afvalstromen mogen niet tijdelijk opgeslagen worden, dit betekent in sommige gevallen dat buitenlandse afvalstromen voorgaan op de binnenlandse afvalstromen waardoor de recyclingbedrijven het afval langer moeten opslaan met alle risico's van dien.
- Moedwillige branden/brandstichting: er zijn geen aanwijzingen dat Brabantse afvalbranden moedwillig zijn aangestoken. Afvalbedrijven ondervinden alleen maar schade en hinder van de branden door verbrandingsresten en bluswater die opgeruimd moet worden, schade aan gebouwen en installaties, negatief imago etc.

2.2 Mogelijke maatregelen

Om het aantal branden terug te dringen is een pallet aan maatregelen mogelijk. Deze maatregelen kunnen preventief of recessief vanuit het bevoegde gezag opgelegd worden, maar er zijn ook maatregelen die bedrijven of branche-organisaties zelf kunnen treffen. Dat vereist wel een proactieve houding vanuit de branche. Naast deze maatregelen speelt ook dat vanuit het Verbond van Verzekeraars gemeld is dat bedrijven maatregelen moeten nemen omdat anders gestopt wordt met het verzekeren van bedrijven.

Mogelijke preventieve en repressieve maatregelen zijn:

1. Proactieve branche-organisatie: een branchevereniging die haar leden informeert en activeert;
2. Preventieve maatregelen: hierbij kan gedacht worden aan organisatorische maatregelen als kleinere voorraden, drooghouden van de opslag, het afval niet te lang laten liggen (max 24 uur), verscherpte acceptatiecontroles en vergroting bewustwording
3. Repressieve maatregelen: hierbij kan gedacht worden aan sprinklers, blusmiddelen, bluskanonnen, warmtesensoren en infraroodcamera's.
4. Vergunningen wijzigen: het bevoegde gezag kan een vergunningen ambtshalve wijzigen waarbij extra brandpreventieve maatregelen opgenomen worden. De omvang en aard van de maatregelen is afhankelijk van de situatie bij een bedrijf.

5. Verscherpt toezicht: het bevoegde gezag kan bedrijven uit de branche onder verscherpt toezicht stellen en frequenter themacontroles op brandpreventie (bv natte matrassen of opslaghoogte) uitvoeren bij afvalbedrijven.
6. Ketensamenwerking: door in gesprek te treden met de ketenpartijen kan de problematiek geschetst worden om vervolgens tot afspraken te komen.

3 Uitvoeren van mogelijke maatregelen

De oorzaken van de afvalbranden tot zover ze te achterhalen waren, waren zeer divers. Uit een overleg met drie toezichthouders van de omgevingsdiensten gaven zij aan dat van alle gevallen die zij kenden er geen gemene deler uit de oorzaken te destilleren viel. Ook niet bij de bedrijven waar meerdere keren brand is geweest.

Uit de omschreven mogelijke maatregelen van hoofdstuk 2.2 kan het volgende overwogen worden:

1. Proactieve branche-organisatie: de Vereniging Afvalbedrijven is al langere tijd bezig met haar leden te informeren en activeren², organiseert onderlinge audits en heeft ook een themabijeenkomst georganiseerd rondom brandpreventie³.
2. Preventieve maatregelen: hierbij kan gedacht worden aan organisatorische maatregelen als kleinere voorraden aanhouden, drooghouden van de opslag, het afval niet te lang laten liggen (max 24 uur), verscherpte acceptatiecontroles uitvoeren en bewustwording vergroten. De Vereniging Afvalbedrijven hanteert een factsheet waarin deze maatregelen worden beschreven⁴. Ook de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant heeft een door hun opgesteld factsheet (bijlage 3) in 2018 al twee keer rondgestuurd onder risicobedrijven.
3. Repressieve maatregelen: hierbij kan gedacht worden aan sprinklers, blusmiddelen, bluskanonnen, sensors en infraroodcamera's. Naar aanleiding van de afvalbranden is het besef bij afvalbedrijven toegenomen en hebben de bedrijven uit zichzelf of n.a.v. de factsheets maatregelen genomen. En doordat de verzekeraarbaarheid van afvalbedrijven op de tocht staat, worden ook om de verzekering te behouden repressieve maatregelen getroffen.
4. Vergunningen wijzigen: er moet wel een gemotiveerde aanleiding zijn om als bevoegd gezag een vergunning ambtshalve te wijzigen. Een ongewoon voorval kan een aanleiding zijn om een vergunning open te breken voor een wijziging. Bij elk ongewoon voorval moet een bedrijf aan het bevoegd gezag een rapportage overleggen, inclusief oorzaken en een omschrijving van preventieve maatregelen om herhaling te voorkomen. Tot nu toe is er bij de gerapporteerde ongewone voorvallen geen aanleiding geweest om vergunningvoorschriften aan te passen. Als er nu een vergunningprocedure loopt bij een bedrijf waar opslag van brandbare goederen (waaronder afvalstoffen) plaatsvindt, wordt

² Vereniging Afvalbedrijven, *Alert op brandveiligheid*, juni 2017, *Met elkaar afvalbranden mijden*, november 2018

³ <https://www.verenigingafvalbedrijven.nl/nieuws/nieuwsbericht/met-elkaar-afvalbranden-mijden.html> en <https://www.verenigingafvalbedrijven.nl/nieuws/nieuwsbericht/op-weg-naar-afspraken-over-brandpreventie.html>

⁴ Vereniging Afvalbedrijven, *factsheet – hoe vergroten we de brandveiligheid?*, juni 2017

een niet-wettelijk advies over brandpreventie gevraagd bij de veiligheidsregio. Hiervoor zijn werkafspraken gemaakt tussen veiligheidsregio's en omgevingsdiensten.

5. Verscherpt toezicht: in het afgelopen jaar is er vanuit de omgevingsdiensten al verscherpt toezicht uitgevoerd bij risicobedrijven, o.a. door flitscontroles. Er zijn bij deze flitscontroles geen overtredingen van vergunningvoorschriften geconstateerd die zouden kunnen leiden tot een verhoogd risico op brand.
6. Ketensamenwerking: de recyclingbedrijven krijgen regelmatig afvalstoffen binnen met oneigenlijke verontreinigingen die een verhoogd risico op brand kunnen geven. Bedrijven kunnen hun aanbieders wijzen op de risico's, aandringen dat inzamelaars voorlichting geven aan de aanbieders, en toezien op de zuiverheid van de ingezamelde afvalstoffen.

4 Acties

Omdat er in de afgelopen periode al veel aan acties uitgevoerd is, vanuit het bevoegde gezag of vanuit de bedrijven zelf, is het palet van maatregelen wat hieraan toe te voegen valt beperkt. De volgende acties worden opgepakt, gecontinueerd of verscherpt:

- Op basis van een behoeftepeiling bij afvalbedrijven wordt er een studiedag/voorlichtingsdag voor deze bedrijven organiseren waarbij deskundigen van naam en faam ingaan op oorzaken van afvalbranden en op te nemen preventieve en organisatorische maatregelen. Bedrijven gaan ook onderling in gesprek hoe zij afvalbranden kunnen voorkomen. Zo'n dag moet wel een meerwaarde hebben op wat er al algemeen bekend is en wat al gecommuniceerd is vanuit branches en overheden. Omdat de Vereniging Afvalbedrijven al actief is geweest onder haar leden, zou de doelgroep met name niet-leden van deze vereniging moeten zijn;
- De ODBN en de ODZOB gaan ook het Factsheet van de OMWB aan risicobedrijven versturen;
- De flitscontroles op afvalbranden continueren m.n. in de warme maanden wanneer er hogere kans is op broei.
- De flitscontroles in overleg met de omgevingsdiensten ook toespitsen naar de boekhouding (wat ligt er al, en hoelang, first-in en first-out), naar de omvang en compartimentering van afvalopslag en naar de aanwezige preventieve maatregelen of deze aanwezig en operationeel zijn

5 Planning en organisatie

De studiedag/voorlichtingsdag moet plaatsvinden vóór de zomer, omdat dan door droogte en temperaturen de kans op m.n. broeibranden toenemen. De provincie zal deze in samenspraak met de omgevingsdiensten organiseren. Er wordt wel een behoeftepeiling gedaan of er animo is voor afvalbedrijven om hieraan mee te doen.

Acties van de omgevingsdiensten passen binnen het bestaande werkpakket. Daarvoor hoeft geen extra opdracht voor verstrekt te worden aan de omgevingsdiensten. Ook zij zullen uitgenodigd worden bij de studie/voorlichtingsdag. Er gaat vóór de zomer ambtelijk overleg plaatsvinden worden om de aanpak van de flitscontroles af te stemmen, en in het najaar volgt een evaluatie-overleg.

6 Bijlagen

Bijlage 1

Memo van de gedeputeerde

drs. J.J.C. van den Hout
Gedeputeerde Natuur, Water en Milieu

Onderwerp

Branden bij afvalverwerkers en recyclingbedrijven

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u, naar aanleiding van vragen voor het rondvraagvraagmoment van 14 september jl., graag informeren over de branden bij afvalverwerkers en recyclingbedrijven.

Toelichting:

Vorig jaar luidden verzekeraars de noodklok na veel afvalbranden. Toen bleek dat er in 2015 en 2016, in Brabant, samen 13 branden in afvalbergen waren. Een korte inventaris, op de site van Omroep Brabant, leert ons dat er de afgelopen drie maanden al 10 branden bij afvalverwerkers zijn geweest. Experts van het verbond van verzekeraars wijzen op de veiligheidsrisico's van het bedrijf, de werknemers, omwonenden en het milieu. In juli van dit jaar sloot de provincie Gelderland een afvalverwerker wegens herhaalde branden. Ook in Brabant staan bedrijven waar al meerdere malen brand geweest is. Bij een wel 7 keer de laatste twee jaar.

Vragen:

1. Hoe vaak is er in 2016, 2017 en 2018 sprake geweest van onvoorziene gevallen bij Brabantse afvalverwerkingsbedrijven, waarbij het onvoorziene voorval een brand betrof?

Bij navraag bij de Milieuklachtencentrale is gebleken dat bij afvalverwerkers de volgende aantallen zijn geregistreerd:

- 2016 totaal 23 branden;
- 2017 totaal 33 branden;
- 2018 tot nu toe totaal 33 branden.

Datum

1 oktober 2018

Documentnummer

4427273

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Van

Johan van den Hout

Telefoon

(073) 681 26 54

Email

jvdhout@brabant.nl

Bijlage(n)

-

Hierbij wordt opgemerkt dat bij deze aantallen geen differentiatie is gemaakt. Het betreffen dus zowel grote als kleine branden en zowel broeibrand als branden elders binnen de inrichting.

2. Is dat relatief veel of weinig in vergelijking tot andere provincies?

Wij hebben geen inzicht in de concrete aantallen bij andere provincies. Ook in andere provincies vinden afvalbranden plaats. Gelet op de signalen uit de afval- en de verzekeringsbranche zijn afvalbranden geen typisch Brabants probleem. Het lijkt erop dat het beeld van Brabant niet afwijkt van andere provincies.

3. Kan GS de toename van het aantal branden in het afgelopen jaar verklaren?

Er is de afgelopen periode vanwege strengere eisen aan export van plasticafval naar China tijdelijk meer brandbaar afval opgeslagen dan geprognostiseerd. Daarnaast is de economie dusdanig aangetrokken dat er veel meer aanbod aan afval is. Hiermee is ook de kans op afvalbranden toegenomen. Verder heeft de warme droge zomer ook geleid tot verschillende branden.

4. Welke maatregelen heeft GS genomen of kan GS nemen om dergelijke onvoorziene gevallen tegen te gaan?

Allereerst wordt opgemerkt dat de afvalverwerkingsbedrijven zelf verantwoordelijk zijn in het voorkomen van dergelijke onvoorziene gevallen. Daarnaast vallen veel afvalverwerkende bedrijven onder de bevoegdheid van de gemeente.

Naast rechtstreeks werkende regels hebben GS in vergunningen - voor bedrijven waarvoor zij bevoegd zijn - voorschriften opgenomen waarin technische en organisatorische maatregelen zijn voorgeschreven om afvalbranden te voorkomen. GS ziet toe op de correcte naleving hiervan. Naast het regulier toezicht worden zogenaamde flitscontroles uitgevoerd. Hierbij wordende bedrijven onaangekondigd bezocht waarbij de focus ligt op opslaglocaties en opslaghoeveelheden binnen de bedrijven.

Specifiek ten aanzien van broeibranden hebben de gezamenlijke overheden in de regio Midden- en West-Brabant, in samenwerking met de brandweer, in 2016 de informatiebrief `Preventie broeibranden` opgesteld. Deze is in 2016 en 2017 verzonden aan alle bedrijven waar mogelijk broeibranden zouden kunnen ontstaan. Recent hebben GS de bedrijven waar de laatste jaren regelmatig branden zijn ontstaan, naast bovengenoemde informatiebrief, specifiek schriftelijk verzocht om kenbaar te maken welke maatregelen zij getroffen hebben, of gaan treffen, ter voorkoming van brand in de toekomst.

5. Met welke instrumenten stuurt GS de betreffende bedrijven zelf aan om voldoende, degelijk, preventieve maatregelen te nemen?

Zie hiervoor punt 4.

6. Kunnen gezondheidsrisico's uitgesloten worden bij uitstoot door bijvoorbeeld branden bij dergelijke afvalverwerkers en recyclingbedrijven?

Gezondheidsrisico's kunnen nooit geheel uitgesloten worden, maar zowel GS als de afvalbedrijven en ook de Vereniging Afvalbedrijven zijn zich bewust van de risico's die afvalbranden kunnen opleveren voor de gezondheid. Verder beoordeeld de Veiligheidsregio ten tijde van een brand wat op dat moment de gezondheidsrisico's zijn en welke maatregelen genomen dienen te worden om deze te beperken.

Met vriendelijke groet,

drs. J.J.C. van den Hout

MOTIE

Statenvoorstel 48/18 - Begroting 2019

Branden bij afvalverwerkers in Noord-Brabant

Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 9 november 2018

Constateernde dat:

- Het aantal branden bij afvalverwerkers in Noord-Brabant het afgelopen jaar verregaand is toegenomen;
- Sinds de gedeputeerde de memo met betrekking tot afvalbranden gestuurd heeft, er inmiddels weer enkele branden bij afvalverwerkers in Noord-Brabant plaats hebben gevonden;
- Er in Groot Brittannië een onderzoek geweest is naar Nederlandse afvalverwerkers, waaruit gebleken is dat de Nederlandse afvalverwerkers gebruikt worden voor fraude met Brits afval;

Overwegende dat:

- Afvalbranden een risico kunnen vormen voor de volksgezondheid en de omgeving;
- De memo die de gedeputeerde de Staten toe heeft gezonden over branden bij afvalverwerkers, geen totale duidelijkheid geeft over de relatieve verschillen tussen provincies met betrekking tot het aantal branden bij afvalverwerkers;
- Er in de maatschappij onrust heerst over het grote aantal branden bij afvalverwerkers (bijvoorbeeld bij TUF in Dongen) en de gevolgen daarvan;
- Afvalbranden kunnen leiden tot enorme maatschappelijke kosten in de nazorgfase door bijvoorbeeld bodemverontreiniging;

Vragen het college:

1. Onderzoek te doen in hoeverre de conclusies uit het Britse onderzoek 1 op 1 van toepassing kunnen worden verklaard Brabantse afvalverwerkers;
2. Onderzoek te doen naar het aantal overtredingen waarbij zich brandgevaarlijke situaties hebben voorgedaan bij afvalverwerkers onder enerzijds gemeentelijk anderzijds provinciaal toezicht in Noord-Brabant en deze cijfers te vergelijken met andere provincies
3. Conclusies te trekken uit de onderzoeken onder 1. en 2., met daaraan een "smeert" actieplan gekoppeld dat aangeeft welke acties door of namens de provincie ondernomen gaan worden, en wanneer;
4. De onderzoeken, conclusies en het actieplan voor 1 februari 2019 aan te bieden.

En gaan over tot de orde van de dag.

VVD

Huibert Koevoets

Wilma Dirksen

Alex Panhuizen

PvdA

Antoinette Kroet-Michels

¹ <https://www.theguardian.com/environment/2018/oct/18/uk-recycling-industry-under-investigation-for-fraud>

Bijlage 3

Preventie Broeibranden

Regelmatig wordt de regio opgeschrikt door een brand waarbij broei en/of zelfontbranding de oorzaak blijkt. Met name afvalverwerkende bedrijven lijken hier gevoelig voor. Net als vorig jaar vragen wij nadrukkelijk uw aandacht hiervoor.

De branden bij de recyclingbedrijven veroorzaken gevaar, schade en hinder bij de bedrijven zelf, maar ook voor hun omgeving. Daarbij vragen de branden om een grootschalige en langdurige inzet van de brandweer en andere overheidsdiensten. De effecten van deze branden zijn maatschappelijk gezien ongewenst.

Hoewel niet bij alle branden de oorzaak wordt onderzocht is het aannemelijk dat een deel van de branden veroorzaakt wordt door zogenoemde broei en/of zelfontbranding. Bij een aantal branden zijn andere brandoorzaken dan broei op voorhand niet uit te sluiten. Daarbij moet gedacht worden aan een ontsteking door de aanwezigheid van elektrische energiedragers zoals accu's en batterijen. In recycle materiaal, zoals elektroscroot, zijn bij eerdere onderzochte branden accu's en batterijen aangetroffen die brand in een opslag kunnen veroorzaken.

De factoren die de kans op een broei brand bepalen verschillen per materiaal. Toch is per materiaal uit onderzoeken voldoende bekend wat die factoren zijn. Daarmee is ook bekend welke preventieve maatregelen genomen kunnen worden om branden zo goed als mogelijk te voorkomen, en welke maatregelen genomen kunnen worden om in geval van brand deze effectief te beperken en te bestrijden.

In de Arbocatalogus Afvalbranche worden de hoofdlijnen van de risico's en de preventieve maatregelen beschreven. Deze Arbocatalogus vormt daarmee een goede basis voor de preventie van broei branden in de afvalbranche.

<http://www.arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/verminderen-kans-op-broeibrand>

Daarnaast hebben diverse Verzekeraars vanuit hun financiële belang op het voorkomen van broei branden richtlijnen voor hun verzekerden opgesteld.

http://www.risicosinbeeld.nl/risicos/brand/Het_brandrisico_van_afval

Maar ook de afvalbranche zelf beschikt over veel informatie over brandrisico's en preventiemaatregelen.

<http://www.letsrecycle.com>

<http://www.verenigingafvalbedrijven.nl>

De belangrijkste preventiemaatregelen richten zich op het monitoren van de opslagconfiguratie (welk materiaal ligt opgeslagen en hoe), en de opslagcondities, zoals de temperatuur, de vochtigheid, en ook de mate van vervuiling met stoffen die in combinatie met het opgeslagen product een risico vormen op broei en/of zelfontbranding.

Mocht een broeibrand in alle redelijkheid niet voorkomen kunnen worden, dan behoren maatregelen en voorzieningen getroffen te worden ter beperking en bestrijding van brand. Daarbij moet gedacht worden aan het indelen van de opslag in beheersbare brandcompartimenten (beperking omvang stapels en voldoende veilige afstanden) en de beschikbaarheid van voldoende bluswatervoorzieningen, de bereikbaarheid voor de brandweer en de bluswateropvang.

Het advies van de brandweer aan recyclebedrijven is om gezamenlijk met de overheid op te trekken in het voorkomen, beperken en bestrijden van broeibranden in recycle materiaal. Dit kan door inzichten te delen op welke wijze de kans op het ontstaan van broeibranden aanmerkelijk kan worden gereduceerd waardoor de overlast door brand voor recyclebedrijven, bedrijven en burgers in hun omgeving, en de overheidsdiensten zo optimaal mogelijk kan worden beperkt.

De zorgplicht voor het voorkomen van broeibranden in recycle materiaal is primair aan de recyclebedrijven zelf gericht. Bevoegde gezagen kunnen deze bedrijven daaraan houden. Alle bedrijven in de afvalbranche behoren te beschikken over een brandpreventieplan. Het advies van de brandweer is om alle bedrijven te vragen hun brandpreventieplan te evalueren aan de hand van de Arbocatalogus Afvalbranche of een gelijkwaardige risicoscan, en zo nodig hun preventieve maatregelen hierop aan te passen.

Vragen aan de brandweer over preventie van broeibranden kunnen gesteld worden via brandonderzoek@brandweermwb.nl of via het voor de bedrijven lokale aanspreekpunt bij de afdeling Risicobeheersing van Brandweer.